

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ШЕЛУДЬКО СЕРГІЙ АНДРІЙОВИЧ

УДК 339.74-044.922(477)

ДИСЕРТАЦІЯ

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Подається на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ С. А. Шелудько

Науковий керівник

Рябініна Людмила Миколаївна, доктор економічних наук, професор

Одеса – 2018

АНОТАЦІЯ

Шелудько С.А. Трансформація валютного регулювання банківської діяльності в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» (08 – Економічні науки). – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2018.

У дисертації представлено вирішення важливого науково-практичного завдання – розвиток науково-методичних засад і обґрунтування практичних рекомендацій щодо трансформації валютного регулювання банківської діяльності в Україні.

У першому розділі досліджено сутність, систему та форми валютного регулювання; розглянуто генезу та еволюцію доктрини валютного регулювання; визначено роль банків у валютному регулюванні на засадах функціонального підходу.

Валютне регулювання є важливим компонентом інтеграційних і глобалізаційних процесів, що спостерігаються в світовій економіці. Оскільки одним із головних результатів глобалізації є стрімка еволюція валютних відносин, що опосередковують взаємодію міжнародного та національних економік, актуальності набуває науково обґрунтоване та послідовне управління цими відносинами. Для визначення сутності валютного регулювання було систематизовано та узагальнено погляди українських і закордонних економістів, у результаті чого встановлено існування п'яти теоретичних підходів (операційного, інституційного, акціоністського, ординалістського та правового).

Оскільки дослідження такого складного поняття як валютне регулювання лише з точки зору якогось одного підходу не розкриває весь внутрішній зміст, було сформульовано власні визначення, за якими валютне регулювання (у широкому сенсі) є елементом процесу управління валютними відносинами, що

полягає в реалізації раніше запланованих і науково обґрунтованих практичних дій щодо впливу на валютні відносини. У вузькому сенсі валютне регулювання – це системна та послідовна діяльність уповноважених органів з упорядкування валютних відносин, тобто приведення їх у відповідність до заданих норм і стандартів через застосування комплексу інструментів і методів, з метою досягнення наперед встановлених орієнтирів.

Огляд попередніх досліджень валютного регулювання засвідчив існування трьох підходів до його вивчення: процесного, інституційного та системного. На засадах останнього було побудовано систему валютного регулювання та проаналізовано логіку її функціонування, охарактеризовано її підсистеми та окремі елементи. Зокрема, дослідження проблеми суб'єктів валютного регулювання дозволив прийти до висновку про раціональність їх аналізу відповідно до рівнів регулювання, за результатами чого побудовано тетраедричну модель. В якості об'єктів валютного регулювання запропоновано виділяти валютний курс і валютний оборот (що складається з валютного обігу та валютних операцій).

Роль банків у валютному регулюванні запропоновано визначати з урахуванням запропонованого дисертантом трансмісійного механізму валютного регулювання. Аналіз свідчить про те, що, посідаючи, водночас, ключову позицію на валютному ринку та в якості ланки такого механізму, банки не можуть бути ані самостійними суб'єктами, ані повноцінними об'єктами валютного регулювання. Це підтверджується тією обставиною, що ефективність проведення ними власної діяльності не може гарантувати результативність регулятивним діям центрального банку.

У другому розділі розглянуто еволюційний розвиток валютного регулювання в Україні; охарактеризовано практику застосування НБУ інструментів валютного регулювання; здійснено оцінку впливу валютного регулювання на результати діяльності українських банків.

На основі періодизації розвитку трансформаційних процесів у валютному регулюванні банківської діяльності в Україні було виокремлено п'ять етапів

еволюції валютного регулювання, наявність яких обґрунтовано змінами інституційного, операційного та правового аспектів цього процесу. Інструментарій валютного регулювання складається з валютних обмежень, ліцензій і дозволів, режиму валютного курсу, операцій на відкритому ринку, норми обов'язкового резервування, облікової ставки, золотовалютних резервів, зовнішнього боргу, податків на валютні операції та нормативів банківської діяльності. Класифікувати цю сукупність доцільно з використанням авторської тривимірної схеми, що розрізняє адміністративні та ринкові (економічні), загальні та спеціальні, а також інструменти безпосереднього та опосередкованого впливу.

Було проаналізовано використання НБУ своїх потенційних можливостей щодо застосування вказаних інструментів на практиці. Встановлено, що такий важливий і дієвий інструмент як норма обов'язкового резервування фактично не використовується, що дає змогу уповноваженим банкам вдаватися до безконтрольної безготівкової емісії, провокуючи надмірне кредитування. Аналогічна ситуація виявлена й щодо операцій НБУ з цінними паперами на відкритому ринку. Хоча їх цінністю є можливість оперативного рефінансування дефіциту державного бюджету та швидке отримання іноземної валюти для зовнішніх розрахунків, центральний банк надто активно користувався цим інструментом, що не лише збільшило зовнішній і внутрішній державні борги, а й звузило можливість його довгострокового впливу.

Зростання зовнішніх зобов'язань України в іноземній валюті очікувано спричинив падіння валютного курсу гривні по відношенню до основних резервних валют, але вирішальним чинником цього стала все ж відмова НБУ від підтримки офіційного курсу в лютому 2014 р. Поряд з цим, за умов відсутності нормативів обов'язкового резервування для депозитів у гривні та заниженні цих нормативів для іновалютних вкладів банки вдалися до розпалювання справжнього кредитного буму в Україні, фактично руйнуючи її економіку. Однак ці дії вдарили в першу чергу по самим банкам, свідченням чого є банкрутство майже 70 з них у 2009 – 2016 рр. Збитковість банківської

системи змусила НБУ вдаватися до безперервного рефінансування, розширюючи тим самим грошову масу країни без підкріплення реальним економічним зростанням. Все це лише поглиблювало кризу та погіршувало становище національної валюти.

У третьому розділі обґрунтовано науково-методичні засади трансформації валютного регулювання в Україні; удосконалено методологічні підходи до проведення та оцінки ефективності валютних інтервенцій НБУ; розроблено методику оцінки неофіційного готівкового валютного обороту на засадах багатофакторного регресійного моделювання.

Трансформація валютного регулювання в Україні має відбуватися на засадах теоретично вивіреного наукового забезпечення, за відсутності чого будь-яка лібералізація валютних відносин є паліативом і лише поглиблює протиріччя на валютному ринку. Узагальнення та аналіз поглядів економістів на сутність поняття «трансформація» дозволив дати власне визначення трансформації валютного регулювання на тактичному та стратегічному рівнях, за яким тактичне перетворення – це процес неперервного прийняття та зміни однієї з трьох форм (регламентація, транзакція, комунікація) або ж одночасного перебування в двох або всіх трьох з них. Стратегічну трансформацію доцільно розглядати як процес динамічного оновлення складових валютного регулювання з метою розбудови якісно нової системи зв'язків між регулятором і регульованими суб'єктами, що може супроводжуватися прогресивними або регресивними змінами моделі регулювання.

Застосування комплексного підходу дозволило побудувати системно-процесну модель трансформації валютного регулювання на засадах теорії біфуркації динамічних систем з урахуванням імперативів системного та діалектичного методів. Процес трансформації валютного регулювання передбачає послідовне проходження чотирьох фаз: флуктуаційної, концептуалізації змін, біфуркаційної та фази становлення й усталення.

Виходячи з того, що в Україні трансформаційні процеси валютного регулювання тісно пов'язані з аналогічними явищами в регулюванні

монетарному, проаналізовано практику застосування НБУ ключового інструменту при інфляційному таргетуванні – облікової ставки. Доведено, що впродовж, принаймні, 2 пол. 2014 – I кв. 2016 рр. і НБУ, і банки, і їх вкладники несли збитки за власними кредитними операціями. Причиною цього є нерациональність у використанні НБУ монетарного правила Тейлора для обґрунтування рівня облікової ставки, що стає особливо помітним у порівнянні з аналогічними показниками східноєвропейських країн-членів ЄС, що застосовують те саме правило. Необхідним кроком сьогодні є не загальна модернізація рівняння, запропонованого Тейлором, а тільки розробка його окремого випадку для стагфляційного періоду економічного циклу.

Окрему увагу було приділено проблемам теоретичного та методологічного характеру щодо проведення та оцінки ефективності валютних інтервенцій в Україні. Обґрунтовано необхідність зміни критерію їх ефективності шляхом визначення недоліків існуючих підходів до оцінки ефективності валютних інтервенцій. Розроблено та запропоновано власний критерій «компенсація», реалізований завдяки розрахунку коефіцієнту ефективності інтервенцій.

Встановлено високий рівень доларизації економіки України, що перебуває поза увагою офіційних органів регулювання через неповноцінність методики його оцінки. Аналіз емпіричних даних виявив ознаки відтоку частини іноземної валюти з банківських вкладів у неофіційні заощадження. Виявлені результати аналізу свідчать про недосконалість використовуваних сьогодні в Україні способів оцінки тіньових валютних операцій.

За допомогою програмного комплексу аналізу даних із застосуванням багатофакторного регресійного аналізу було побудовано економетричну модель для прогнозування дійсних обсягів готівкових валютних заощаджень поза банківською системою. Апробація моделі дозволила виявити та кількісно оцінити тіньовий оборот готівки іноземної валюти в Україні, що перманентно зростає, і до 2014 р. практично замінив легальні операції на валютному ринку.

Відповідно до цього було встановлено поступове та невідворотне витіснення національної валюти іноземною з грошового обороту України, що несе суттєву загрозу як валютній безпеці держави, так і макроекономічній стабільності та запланованому економічному зростанню. Таким чином, обґрунтовано доцільність легалізації неофіційного обороту, що є неодмінним етапом трансформації валютного регулювання та може бути реалізовано завдяки застосуванню кращого світового досвіду.

За результатами дисертаційного дослідження було сформульовано комплекс науково-практичних рекомендацій, що було застосовано в діяльності АТ «Райффайзен Банк Аваль» (довідка № 02-16/1976 від 10.10.2016 р.), Національного банку України (довідка № 17-0002/11266 від 19.04.2017 р.), ПАТ «Марфін Банк» (довідка № 28-017/423 від 29.06.2017 р.), ПАТ КБ «ПІВДЕННИЙ» (довідка № 19/2376/1 від 24.10.2017 р.) та впроваджено в навчальний процес Одеського національного економічного університету при викладанні дисциплін «Гроші та кредит», «Міжнародні стандарти управління банківською діяльністю», «Операції центрального банку», «НБУ та грошово-кредитне регулювання» (довідка № 01-17/1345 від 03.11.2017 р.).

Ключові слова: банк, валюта, валютний ринок, валютні інтервенції, монетарна політика, регулювання, трансформація.

SUMMARY

Sheludko S. Transformation of foreign exchange regulation of banking in Ukraine. – Qualifying research paper as manuscript copyright.

Qualification dissertation for a scientific degree of Candidate of Economic Sciences, specialty 08.00.08 “Money, finance and credit”. – Odesa National Economic University, Odesa, 2018.

The dissertation presents the solution of an important scientific and practical problem – development of scientific and methodological foundations and

substantiation of practical recommendations for the transformation of foreign exchange regulation of banking in Ukraine.

In the first section the essence, system and forms of foreign exchange regulation are investigated; genesis and evolution of the doctrine of foreign exchange regulation are considered; role of banks in foreign exchange regulation is determined on the basis of a functional approach.

Foreign exchange regulation is an important component of the integration and globalization processes observed in the world economy. As one of the main results of globalization is the rapid evolution of foreign exchange relations that mediate the interaction of international and national economies, the science-based and consistent management of these relations becomes actuality. In order to determine the essence of foreign exchange regulation, the views of Ukrainian and foreign economists were systematized and generalized, which resulted in the establishment of five theoretical approaches (operational, institutional, actional, ordinational, and legislative).

Since the study of such a complex concept as foreign exchange regulation only from the point of view of some one approach does not reveal the entire internal content, it was articulated its own definitions, on which foreign exchange regulation (in the broad sense) is an element of the process of managing foreign exchange relations, consisting in the implementation of previously planned and scientifically grounded practical actions on the impact on foreign exchange relations. In the narrow sense, foreign exchange regulation is a systemic and consistent activity of authorized bodies to streamline currency relations, that is, to bring them into line with prescribed norms and standards through the use of a set of tools and methods in order to achieve pre-established reference points.

An overview of previous studies of foreign exchange regulation has shown the existence of three approaches to its study: process, institutional and systemic. On the basis of the last, the system of foreign exchange regulation was constructed and the logic of its functioning was analyzed, its subsystems and individual elements were characterized. In particular, the study of the problem of subjects of foreign exchange regulation allowed us to conclude that their analysis was rational according to the

levels of regulation, which resulted in the construction of a tetrahedral model. As objects of foreign exchange regulation, it is proposed to allocate the exchange rate and currency turnover (consisting of foreign exchange and currency transactions).

The role of banks in foreign exchange regulation is proposed to determine, taking into account the proposed transfer of the mechanism of foreign exchange regulation by the dissertation. The analysis shows that, while occupying, at the same time, a key position in the foreign exchange market and as a part of such a mechanism, banks can not be either independent entities or full-fledged objects of foreign exchange regulation. This is confirmed by the fact that the effectiveness of their own activities can not guarantee the effectiveness of the regulatory actions of the central bank.

In the second section the evolutionary development of foreign exchange regulation in Ukraine is considered; The practice of using the NBU's instruments of foreign exchange regulation is described; An assessment of the impact of foreign exchange regulation on the results of Ukrainian banks' activities was made.

On the basis of the periodization of the development of transformational processes in the foreign exchange regulation of banking activity in Ukraine, five stages of the evolution of foreign exchange regulation were identified, the existence of which was substantiated by changes in the institutional, operational and legal aspects of this process. Foreign exchange regulation tools consist of foreign exchange restrictions, licenses and permissions, exchange rate regime, open market operations, reserve requirements, discount rates, foreign exchange reserves, external debt, foreign exchange transaction taxes and banking regulations. It is expedient to classify this collection with the use of an author's three-dimensional scheme that distinguishes between administrative and market (economic), general and special, as well as direct and indirect influence tools.

The use of the NBU's potential for using these tools in practice has been analyzed. It has been established that such an important and effective tool as a mandatory reserve requirement is not actually used, which allows authorized banks to resort to uncontrolled cashless issues, provoking excessive lending. A similar

situation was observed with regard to NBU operations with securities in the open market. Although their value is the possibility of operative refinancing of the state budget deficit and the rapid receipt of foreign currency for external payments, the central bank was too active in using this tool, which not only increased external and internal government debts, but also narrowed the possibility of its long-term impact.

Growth of foreign liabilities of Ukraine in foreign currency was expected to cause a fall in the hryvnia exchange rate relative to the main reserve currencies, but the decisive factor was the refusal of the NBU to support the official exchange rate in February 2014. Along with this, in the absence of norms, banks for hryvnia deposits and lowering these standards for foreign currency deposits, banks have resorted to fueling the real credit boom in Ukraine, effectively destroying its economy. However, these actions hit first of all the banks themselves, evidence of which is the bankruptcy of almost 70 of them in 2009 – 2016. The unprofitableness of the banking system forced the NBU to resort to continuous refinancing, thus expanding the money supply of the country without reinforcing real economic growth. All this only deepened the crisis and worsened the position of the national currency.

The third section substantiates the scientific and methodological principles of the transformation of foreign exchange regulation in Ukraine; improved methodological approaches to conducting and assessing the effectiveness of NBU currency interventions; the method of estimation of informal cash currency turnover on the basis of multifactorial regression modeling is developed.

The transformation of foreign exchange regulation in Ukraine should take place on the basis of the theoretically verified scientific support, in the absence of which any liberalization of currency relations is palliative and only deepens the contradictions in the currency market. Summarizing and analyzing the views of economists on the essence of the notion of “transformation” allowed to define the definition of the transformation of foreign exchange regulation at the tactical and strategic levels, according to which tactical transformation is a process of continuous acceptance and change of one of three forms (regulation, transaction, communication) or simultaneous stay in two or all three of them. Strategic

transformation should be considered as a process of dynamically updating the components of foreign exchange regulation in order to develop a qualitatively new system of links between regulator and regulated entities, which may be accompanied by progressive or regressive changes in the regulatory model.

The application of the complex approach allowed to construct a system-process model of the transformation of foreign exchange regulation on the basis of the theory of bifurcation of dynamical systems taking into account the imperatives of system and dialectic methods. The process of transformation of foreign exchange regulation involves the sequential passage of four phases: fluctuation, conceptualization of changes, bifurcation, and the phase of formation and establishment.

Proceeding from the fact that in Ukraine the transformational processes of foreign exchange regulation are closely related to similar phenomena in monetary regulation, the practice of using the NBU as a key tool for inflation targeting – the discount rate is analyzed. It is proven that for at least II quarter 2014 – I quarter 2016 biennium and NBU, banks, and their depositors sustained losses in their own lending operations. The reason for this is the inappropriateness of the use of the NBU by the monetary rule of Taylor to justify a level of discount rate, which becomes especially noticeable in comparison with similar indicators of the Eastern European member states that apply the same rule. A necessary step today is not the general modernization of the equation proposed by Taylor, but only the development of its individual case for the stagflation period of the economic cycle.

Particular attention was paid to the problems of the theoretical and methodological nature of conducting and assessing the effectiveness of currency interventions in Ukraine. The necessity of changing the criterion of their effectiveness is substantiated by defining the shortcomings of existing approaches to assessing the effectiveness of currency interventions. The “compensation” own criterion, developed through the calculation of the coefficient of effectiveness of interventions, was developed and proposed.

The high level of dollarization of the Ukrainian economy, which is beyond the attention of the official regulatory bodies due to the inadequacy of the methodology

for its valuation, is established. Analysis of empirical data revealed signs of outflow of foreign currency from bank deposits to unofficial savings. The revealed results of the analysis testify to the imperfection of the methods used today in Ukraine to assess shadow foreign exchange operations.

With the aid of a data analysis software system using multi-factor regression analysis, an econometric model was developed to predict the actual volumes of cash foreign currency savings outside the banking system. Approbation of the model allowed to identify and quantify the shadow turnover of foreign currency cash in Ukraine, which has steadily increased, and until 2014 practically replaced legal transactions in the foreign exchange market.

Accordingly, the gradual and inevitable displacement of the national currency into a foreign currency from the monetary circulation of Ukraine was established, which poses a significant threat to both the currency security of the state and macroeconomic stability and planned economic growth. Thus, the expediency of legalizing informal turnover, which is an indispensable step in the transformation of foreign exchange regulation, is justified, and can be realized through the application of the best world experience.

According to the results of the dissertation research, a set of scientific and practical recommendations was formulated, which was applied in the activity of JSC Raiffeisen Bank Aval (certificate № 02-16/1976 on 10.10.2016), National Bank of Ukraine (certificate № 17-0002/11266 on 19.04.2017), PJSC “Marfin Bank” (certificate № 28-017/423 on 29.06.2017), PJSC CB “PIVDENNYI” (certificate № 19/2376/1 on 24.10.2017) and implemented in the educational process of Odessa National Economic University in the teaching of disciplines “Money and Credit”, “International Standards of Banking Management”, “Central Bank Operations”, “NBU and Monetary Regulation” (certificate № 01-17/1345 on 3.11.2017).

Key words: bank, currency, currency interventions, foreign exchange market, monetary policy, regulation, transformation.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У монографіях:

1. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку / За ред. В. В. Коваленко: [Монографія]. – Одеса: Атлант, 2015. – 217 с. (12,27 д.а.). *Особистий внесок здобувача – охарактеризовано методи оцінки розміру кредитного ризику банку (0,32 д.а.)*

2. Aspekty informacyjne rozwoju systemów społeczno-gospodarczych: monograph / Red. dr Aleksander Ostenda, dr Tetyana Nestorenko. – Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2016. – 448 s. (17,02 д.а.). *Особистий внесок здобувача – розроблено та апробовано модель оцінки ефективності валютних інтервенцій центрального банку (0,38 д.а.)*

Статті в наукових фахових виданнях України:

3. Шелудько С. А. Історичний досвід довіри населення до уряду як запоруки довіри до національних грошей / С. А. Шелудько // Науковий вісник ОДЕУ. – 2011. – № 23 (148). – С. 92–97. (0,4 д.а.)

4. Шелудько С. А. Сутність резервних валют та наслідки їх використання у міжнародних валютних відносинах для країн-емітентів / С. А. Шелудько // Науковий вісник ОНЕУ. – 2013. – № 25 (204). – С. 79–87. (0,5 д.а.)

5. Шелудько С. А. Аналіз сучасних підходів до визначення економічної сутності валютного регулювання / С. А. Шелудько // Науковий вісник ОНЕУ. – 2015. – № 3 (223). – С. 181–195. (0,72 д.а.)

6. Шелудько С. А. Валютні відносини як предмет валютного регулювання (їх сутність, зміст і взаємозв'язок з валютними правовідносинами) / С. А. Шелудько // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Випуск 12. – Ч. 3. – С. 180–182. (0,46 д.а.)

7. Шелудько С. А. Інструменти валютного регулювання: склад, класифікація, методи застосування / С. А. Шелудько // Вісник Одеського національного університету. Серія Економіка. – 2015. – Т. 20. – Випуск 2/2. – С. 165–168. (0,53 д.а.)

8. Шелудько С. А. Эффективность валютных интервенций: критерии оценки и результаты анализа интервенций НБУ на внутреннем валютном рынке / С. А. Шелудько // Бизнес Информ. – 2015. – № 8. – С. 220–224. (0,47 д.а.)

9. Шелудько С. А. Вплив уповноважених банків на реалізацію НБУ валютного регулювання / С. А. Шелудько // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Випуск 7. – Ч. 2. – С. 65–69. (0,45 д.а.)

10. Шелудько С. А. Оцінка впливу валютного регулювання на кредитну діяльність банків України / С. А. Шелудько // Проблеми системного підходу в економіці. – 2017. – Випуск 1 (57). – С. 163–167. (0,51 д.а.)

Статті у виданнях, що включено до наукометричних баз:

11. Шелудько С. А. Роль валютних інтервенцій центрального банку у валютному регулюванні / С. А. Шелудько // Регіональна економіка та управління. – 2015. – № 3 (06). – С. 176–180. (0,67 д.а.) (*Science Index*)

12. Шелудько С. А. Облікова ставка центрального банку як інструмент валютного регулювання / С. А. Шелудько // Регіональна економіка та управління. – 2015. – № 4 (07). – Ч. 2. – С. 118–122. (0,53 д.а.) (*Science Index*)

13. Шелудько С. А. Валютна політика, регулювання та контроль у їх взаємозв'язку та відмінностях / С. А. Шелудько // Економічні студії. – 2016. – № 5 (09). – С. 120–124. (0,47 д.а.) (*Science Index*)

Статті у наукових виданнях інших держав:

14. Шелудько С. А. Прошлое и будущее определения оптимального уровня учетной ставки центрального банка / С. А. Шелудько // WORLD SCIENCE. – 2016. – № 1 (5). – С. 68–72. (0,41 д.а.)

15. Sheludko S. Key Aspects of Foreign Exchange Regulation in Terms of European Integration of Ukraine / S. Sheludko // Evropský časopis ekonomiky a managementu. – 2017. – Vol. 3 (1). – P. 38–44. (0,5 д.а.)

Матеріали конференцій:

16. Sheludko S. The Principles of the Foreign Exchange Reserves of the National Bank of Ukraine and their Place in the National Economy of Ukraine / S. Sheludko // Dynamika naukowych badań – 2014: materiały X Międzynar. nauk.-prakt. konf. Volume 1. Ekonomiczne nauki, 7-15 lipca, 2014. – Przemysł: Nauka i studia, 2014. – P. 3–10. (0,5 д.а.)

17. Шелудько С. А. Взаємозв'язок та відмінності валютної політики і валютного регулювання / С. А. Шелудько // Проблеми забезпечення ефективного функціонування та стабільного розвитку банківської системи України: матеріали V наук.-практ. конф., 28 травня 2015 р. – К.: УБС НБУ, 2015. – С. 94–96. (0,16 д.а.)

18. Шелудько С. А. Особливості процесу становлення та розвитку валютного регулювання в Україні / С. А. Шелудько // Економіка в сучасних умовах: стан, проблеми та пошук шляхів їх подолання: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 червня 2015 р. – Львів: ЛЕФ, 2015. – Ч. 2. – С. 109–112. (0,24 д.а.)

19. Sheludko S. A. Modern Concepts of the Determination of the Economic Essence of the Foreign Exchange Regulation / S. A. Sheludko // Modern European Science – 2015: materials of the XI International Scientific and Practical Conference,

June 30 – July 7, 2015. – Sheffield: Science and Education LTD. – Volume 1. –P. 8–11. (0,2 д.а.)

20. Шелудько С. А. Оцінка ефективності валютних інтервенцій Національного банку України / С. А. Шелудько // Стан, проблеми та перспективи вдосконалення економіки України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 2-3 жовтня 2015 р. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Ч. 2. – С. 89–92. (0,2 д.а.)

21. Шелудько С. А. Pro et contra валютних інтервенцій НБУ в умовах стагфляції / С. А. Шелудько // Ефективність функціонування банківської системи України в умовах нестабільності фінансових ринків: матеріали всеукр. наук. Інтернет-конф., 30 листопада 2015 р. – Тернопіль: Вектор, 2015. – С. 32–34. (0,12 д.а.)

22. Sheludko S. A. Central Bank's Discount Rate: European Union Experience and Prospects for Ukraine / S. A. Sheludko // Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization: materials of the International Scientific-Practical Conference, January 29, 2016. – Klaipeda: Baltija Publishing. – P. 280–283. (0,22 д.а.)

23. Шелудько С. А. Эффективность валютных интервенций центрального банка в условиях стагфляции экономики / С. А. Шелудько // Развитие социально-экономических систем в условиях глобальной конкурентной среды: материалы междунар. научно-практич. конф., 29 февраля 2016 г. – Кишинёв: Государственный университет Молдовы. – С. 270–273. (0,21 д.а.)

24. Шелудько С. А. Проблема співвідношення понять «валютне регулювання» та «валютний контроль» / С. А. Шелудько // Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів в умовах нової соціально-економічної реальності: матеріали між нар. наук.-практ. конф., 25 березня 2016 р. – Ірпінь: НУДПСУ, 2016. – С. 380–383. (0,18 д.а.)

25. Szełudko S. A. Wpływ regulacji walutowej na działalność kredytową banków Ukrainy / S. A. Szełudko // Innovative Economy: processes, strategies, technologies: materials of the International Scientific-Practical Conference, January 27, 2017. – Kielce, Republic of Poland: Baltija Publishing, 2016. – P. 151–154. (0,2 д.а.)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	19
ВСТУП	20
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	29
1.1. Сутність, система та форми валютного регулювання.....	29
1.2. Генеза та еволюція доктрини валютного регулювання.....	52
1.3. Визначення ролі банків у валютному регулюванні на засадах функціонального підходу	70
Висновки до розділу 1	82
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	86
2.1. Еволюційний розвиток валютного регулювання в Україні.....	86
2.2. Практика застосування НБУ інструментів валютного регулювання	107
2.3. Оцінка впливу валютного регулювання на результати діяльності українських банків	127
Висновки до розділу 2	142
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	146
3.1. Обґрунтування науково-методичних засад трансформації валютного регулювання в Україні.....	146
3.2. Удосконалення методологічних підходів до проведення та оцінки ефективності валютних інтервенцій НБУ	165
3.3. Методика оцінки неофіційного готівкового валютного обороту на засадах багатofакторного регресійного моделювання	180
Висновки до розділу 3	199
ВИСНОВКИ.....	203
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	206
ДОДАТКИ.....	235

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

FOREX	–	світовий міжбанківський валютний ринок
ISO	–	Міжнародна організація зі стандартизації
БМР	–	Банк міжнародних розрахунків
ВВП	–	внутрішній валовий продукт
ЄБРР	–	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄЦБ	–	Європейський центральний банк
ЗВР	–	золотовалютні резерви
ЗЕД	–	зовнішньоекономічна діяльність
ІСЦ	–	індекс споживчих цін
КМУ	–	Кабінет Міністрів України
МВФ	–	Міжнародний валютний фонд
НБУ	–	Національний банк України
НЕОК	–	номінальний ефективний обмінний курс
ОВДП	–	облігації внутрішньої державної позики
РЕОК	–	реальний ефективний обмінний курс
СПЗ	–	Спеціальні права запозичення
УМВБ	–	Українська міжбанківська валютна біржа
ФРС	–	Федеральна резервна система (США)
ЦБ	–	центральний банк

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Трансформація валютного регулювання банківської діяльності в Україні відбувалася впродовж усієї новітньої історії нашої країни – з моменту проголошення незалежності в 1991 р. і до теперішнього часу. Це пояснюється низкою внутрішніх і зовнішніх чинників: найвагомішими з перших є відсутність довгострокових (принаймні, на 10-15 років) орієнтирів управління загальноекономічною, монетарною та валютною сферами, непослідовність і фактична безсистемність у механізмах, інструментах і методах регулювання економіки, нарешті, тривалий пошук рівноваги в соціально-політичному житті держави. До зовнішніх чинників належать, перш за все, широкомасштабні інтеграційні та глобалізаційні процеси, осторонь яких тривалий час лишалася Україна, стрімка зміна кон'юнктури на світових ринках ресурсів, робочої сили та капіталу, надшвидкі темпи науково-технічного поступу, які важко наслідувати країнам із транзитивною або слаборозвинутою економікою.

Наслідком постійних перетворень інституційного, функціонального та технічного порядку, зокрема, в управлінні валютними відносинами в державі, став розвиток і поширення вкрай негативних явищ на ринках грошей, капіталу, валюти – зокрема, девальвації гривні, високої волатильності її обмінного курсу, переважання суб'єктивних чинників курсоутворення над об'єктивними, надмірна «тінізація» валютних операцій населення та підприємств. Відтак, дослідження трансформаційних процесів у валютному регулюванні наразі є вкрай актуальним – як з огляду на нову хвилю економічної кризи в Україні (що, саме по собі, вимагає модернізації системи управління грошово-кредитною та валютною сферами економіки), так і враховуючи євроінтеграційний шлях, який було обрано за результатом буремних подій 2014 р. У зв'язку з цим, нагальним є вирішення важливого науково-практичного завдання – розвиток науково-

методичних засад і обґрунтування практичних рекомендацій щодо трансформації валютного регулювання банківської діяльності в Україні.

Дослідженню сутності, ключових ознак і особливостей практичної реалізації валютного регулювання, валютної політики та валютного контролю присвячувала свої праці ціла плеяда українських економістів, серед яких Я. В. Белінська, О. І. Береславська, С. Я. Боринець, О. В. Боришкевич, А. С. Гальчинський, О. В. Дзюблюк, Ф. О. Журавка, В. В. Коваленко, О. М. Колодізев, С. О. Кораблін, Л. В. Кузнєцова, Б. Ю. Лапчук, В. І. Міщенко, А. М. Мороз, Л. М. Рябініна, М. І. Савлук, Б. Б. Сас, В. М. Шелудько, Т. С. Шемет і багато інших. Не меншу цінність являють також і студії низки іноземних науковців, серед яких С. Александер, Ф. Грехем, М. Ейперен, Х. Каналес-Кріленко, Г. Кассель, Дж. М. Кейнс, П. Кенен, Дж. Кіршнер, Л. М. Красавіна, В. М. Крашенінніков, П. Кругман, О. І. Лаврушин, Р. Лайонз, Р. Мандел, Дж. Мартен, П. Мейсон, Р. Міз, Л. фон Мізес, С. Р. Моїсеєв, А. Г. Наговіцин, М. Рональд, Дж. Тейлор, Дж. Тінберген, Р. Триффін, І. Фішер, Дж. Флемінг, Дж. Френкель, М. Фрідман, Х. Хальтунен та інші.

Проблемами трансформації економічних систем (до яких належить і валютне регулювання) займалися такі знані вітчизняні та закордонні науковці, як В. Д. Базилевич, Л. Бальцерович, О. Вільямсон, С. Вітнер, А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, Г. В. Горланов, Р. Грінберг, М. Г. Делягін, Е. П. Дунаєв, Л. Л. Жданова, М. І. Зверяков, В. Л. Іноземцев, Р. Коуз, С. Кузнєць, Д. С. Львов, В. І. Маєвський, С. В. Мочерний, Р. Нельсон, А. К. Покритан, Дж. Стігліц, Ю. Я. Ольсевич, Д. Є. Сорокін, Я. Тінберген, Е. Тоффлер, Ф. фон Хаєк, Ю. Ж. Шайгородський, Н. М. Шелудько, Й. Шумпетер, Ю. В. Яковець.

Утім, не зважаючи на наявний масив науково-теоретичних, методологічних і практичних напрацювань, недостатньо прискіпливу увагу науковою спільнотою було зосереджено на проблемах інституційного та структурного перетворення валютного регулювання в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів під впливом глибокої кризи у банківській системі та

загальній економічній рецесії. Цей напрям означено не лише теоретичною, але й практичною цінністю, виходячи з чого була сформульована тема та визначені мета й завдання дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету. Зокрема, в межах теми «Роль банків у забезпеченні сталого розвитку фінансового ринку та реального сектору економіки України» (ДР № 0114U000276, 2014-2016 рр.) обґрунтовано особливу роль банків у виникненні та поширенні в Україні кредитної експансії в іноземній валюті через недосконалість практики валютного регулювання. У межах теми «Розвиток теоретико-методологічних положень системи ризик-менеджменту в банках» (ДР № 0117U002955, 2017-2021 рр.) запропоновано підходи до архітекτονіки та суб'єктного складу валютного регулювання.

Мета і завдання дослідження. Дисертаційне дослідження має на меті розвиток теоретичних засад, удосконалення методичних підходів і розробку практичних рекомендацій щодо трансформації валютного регулювання в Україні. Відповідно до поставленої мети були визначені наступні *завдання*:

- визначити сутність валютного регулювання та його місце в управлінні валютними відносинами;
- надати характеристику генезі та еволюції доктрини валютного регулювання в світлі магістральних економічних теорій та їх представників;
- визначити роль банків у валютному регулюванні з позицій функціонального підходу;
- дослідити історію становлення та розвитку валютного регулювання банківської діяльності в Україні;
- проаналізувати склад і методи використання інструментів валютного регулювання та практику їх застосування Національним банком України;
- оцінити вплив валютного регулювання на результати діяльності банків України в умовах його трансформації;

- вдосконалити методологічні підходи до практичного використання та вимірювання ефективності ключових інструментів валютного регулювання;
- розробити науково-методичні підходи до оцінки готівкових валютних заощаджень поза банками та тіньового готівкового валютного обороту.

Об'єктом дослідження є процес трансформації валютного регулювання банківської діяльності.

Предметом дослідження є теоретичні засади, методичні підходи та прикладні аспекти трансформації валютного регулювання банківської діяльності в Україні.

Методи дослідження. У процесі дисертаційного дослідження широке використання знайшли наступні загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та систематизація – при вивченні поглядів учених на сутність, предмет, суб'єкти та об'єкти, форми, види, інструменти та методи валютного регулювання; наукова абстракція, індукція, дедукція, аналіз і синтез – при визначенні сутності досліджуваних категорій (валютних відносин, валютного регулювання, політики та контролю, трансформації тощо); історичний і генетичний – під час аналізу генези, еволюції та становлення доктрини валютного регулювання та його реалізації в Україні; системний підхід – для побудови та аналізу системи валютного регулювання та його архітекtonіки; функціональний підхід – у процесі дослідження ролі банків у валютному регулюванні; статистичного порівняння, показники динаміки та структури, коефіцієнтний і кореляційний аналіз – у аналітичних процедурах оцінки практики реалізації заходів валютного регулювання в Україні; біфуркаційний аналіз динамічних систем у поєднанні з принципами системно-процесного та діалектичного методів – для побудови та характеристики моделі трансформації валютного регулювання; економіко-математичного моделювання та верифікації – при побудові та дослідженні критерію ефективності валютних інтервенцій і моделі оцінки неофіційного валютного готівкового обороту; табличний і графічний – для наочного представлення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження слугували монографічні дослідження та публікації в спеціалізованих виданнях, чинні нормативно-правові акти України та Європейського союзу (та їх попередні редакції в історичній частині аналізу), а також джерела статистичної інформації: звіти та аналітичні форми Національного банку України, Державної служби статистики України, Асоціації українських банків, публічна фінансова звітність банків, офіційні бази даних Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Банку міжнародних розрахунків, Європейського центрального банку та центральних банків Латвії, Литви, Польщі, Росії, Угорщини та Чехії.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розвитку науково-методичних засад і обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо трансформації валютного регулювання банківської діяльності в Україні.

Найбільш вагомими результатами дослідження, що характеризують його наукову новизну, розкривають зміст дисертації і виносяться на захист, є такі:

вперше:

– запропоновано системно-процесну модель трансформації валютного регулювання на засадах системного підходу, принципів діалектики та теорії біфуркації динамічних систем, яка дозволяє визначити ступінь раціональності процесів перетворення у валютному регулюванні в Україні. Відповідно до розробленого визначення, трансформація валютного регулювання повинна відбуватися на стратегічному та тактичному рівнях. Стратегічний рівень передбачає динамічне оновлення складових валютного регулювання з метою розбудови якісно нової системи зв'язків між регулятором і регульованими суб'єктами; тактичний – неперервне прийняття та зміну однієї з трьох форм – регламентація, транзакція, комунікація – або ж одночасного перебування в двох або всіх трьох з них, що суттєво поліпшить визначення недоліків в заходах модернізації валютного регулювання в Україні;

удосконалено:

– визначення поняття «валютне регулювання», що, на противагу існуючим, ураховує широкий і вузький погляди на його сутнісне сприйняття – як елемент процесу управління валютними відносинами при реалізації науково обґрунтованих запланованих практичних дій (у широкому розумінні), та як системна та послідовна діяльність уповноважених органів з упорядкування валютних відносин: приведення їх у відповідність до заданих норм і стандартів, через застосування комплексу інструментів і методів (у вузькому розумінні);

– методичний підхід до визначення ролі банків у валютному регулюванні, що, на відміну від існуючих, встановлює їх місце в запропонованому трансмісійному механізмі в якості ключових передавачів імпульсів валютного регулювання за всіма каналами, а саме процентним, сигнальним, мікроструктурним, інституційним і кредитним;

– класифікацію інструментів валютного регулювання, яка, в порівнянні з раніше розробленими, заснована на тривимірному розподілі за ознаками: характеру впливу інструментів на об'єкти регулювання, способу їх застосування, приналежністю інструмента до інших видів регулювання економіки;

– науково-методологічний підхід до оцінювання ефективності валютних інтервенцій центрального банку, який, на відміну від уже існуючих, реалізується завдяки критерію «компенсація», що передбачає обчислення коефіцієнту ефективності інтервенцій (k_{IE}). Економічний зміст цього коефіцієнту полягає в тому, що він встановлює пряму залежність ефективності валютних інтервенцій від змін волатильності валютного курсу, та зворотню – від обсягів інтервенцій, які спричинили ці зміни;

– науково-методичний підхід до оцінювання обсягів тіньового готівкового валютного обороту, що, на відміну від існуючих, заснований на моделюванні готівкових валютних заощаджень поза банками із застосуванням апарату багатофакторного регресійного аналізу. В якості змінних запропоновано використовувати показники обсягу депозитів населення у

національній валюті, обсягу депозитів населення в іноземній валюті, обсяг переказу коштів із-за кордону та розмір грошових доходів населення;

набуло подальшого розвитку:

– науково-теоретичне розмежування категорій «валютне регулювання», «валютна політика» та «валютний контроль» завдяки виокремлення спільних і відмінних рис, що дозволило сформулювати власні визначення валютної політики та валютного контролю для поглиблення розуміння внутрішніх аспектів сутності цих понять;

– періодизація валютного регулювання в Україні з 1991 по 2016 р. на основі використання еволюційного підходу та аналізу кількісних і якісних показників розвитку валютних відносин, а також перетворень у правовому забезпеченні регулятивних дій, що може бути використано в процесі моделювання та прогнозування окремих показників розвитку валютних відносин у країні;

– теоретико-методичне обґрунтування ролі облікової ставки центрального банку як ключового інструменту валютного регулювання за допомогою експлікації монетарного правила Тейлора, що дозволило встановити тісний зв'язок між її рівнем та показниками розвитку валютних відносин.

Практичне значення одержаних результатів. Науково-теоретичні положення та рекомендації, що стали результатами дослідження, мають методичний потенціал для раціоналізації трансформаційних процесів у валютному регулюванні на національному рівні та адаптації до пов'язаних з цим змін на рівні окремих банків.

Основні результати та висновки дисертаційної роботи було використано АТ «Райффайзен Банк Аваль» з метою обґрунтування управлінських рішень щодо управління валютним ризиком і операцій на валютному ринку (довідка № 02-16/1976 від 10.10.2016 р.), Національним банком України для вдосконалення аналітичного забезпечення оцінки ефективності використання валютних інтервенцій (довідка № 17-0002/11266 від 19.04.2017 р.),

ПАТ «Марфін Банк» для вдосконалення системи аналізу та прогнозування стану валютного ринку (довідка № 28-017/423 від 29.06.2017 р.), ПАТ КБ «ПІВДЕННИЙ» для вдосконалення аналітичного та методологічного забезпечення прийняття управлінських рішень щодо діяльності банку на валютному ринку (довідка № 19/2376/1 від 24.10.2017 р.).

Одержані результати дослідження використовуються в навчальному процесі Одеського національного економічного університету при викладанні дисциплін «Гроші та кредит», «Міжнародні стандарти управління банківською діяльністю», «Операції центрального банку», «НБУ та грошово-кредитне регулювання» (довідка № 01-17/1345 від 03.11.2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням. Сформульовані та обґрунтовані у дисертації наукові положення, підходи, висновки та рекомендації одержані автором самостійно за результатами комплексного дослідження проблеми трансформації валютного регулювання.

Апробація результатів дисертації. Основні науково-теоретичні положення та отримані практичні результати дослідження було апробовано на міжнародних і всеукраїнських конференціях, а саме: X Міжнародній науково-практичній конференції «Dynamika naukowych badań – 2014» (м. Перемишль, Польща, 2014), XI Міжнародній науково-практичній конференції «Modern European Science – 2015» (м. Шеффілд, Велика Британія, 2015), V Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми забезпечення ефективного функціонування та стабільного розвитку банківської системи України» (м. Київ, 2015), Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка в сучасних умовах: стан, проблеми та пошук шляхів їх подолання» (м. Львів, 2015), Міжнародній науково-практичній конференції «Стан, проблеми та перспективи вдосконалення економіки України» (м. Ужгород, 2015), Всеукраїнській науковій Інтернет-конференції «Ефективність функціонування банківської системи України в умовах нестабільності фінансових ринків» (м. Тернопіль,

2016), Міжнародній науково-практичній конференції «Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization» (м. Клайпеда, Литва, 2016), Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів в умовах нової соціально-економічної реальності» (м. Ірпінь, 2016), Міжнародній науково-практичній конференції «Развитие социально-экономических систем в условиях глобальной конкурентной среды» (м. Кишинів, Молдова, 2016), Міжнародній науково-практичній конференції «Innovative Economy: processes, strategies, technologies» (м. Кельце, Польща, 2017).

Публікації. Найбільш вагомі положення дисертаційного дослідження висвітлено у 25 наукових працях загальним обсягом 9,55 д.а., з яких: 2 розділи в колективних монографіях (з яких 1 – зарубіжна), 8 статей у наукових фахових виданнях, 2 статті в зарубіжних наукових виданнях, 3 статті в наукових виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз, 10 тез доповідей за результатами участі в міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи – 253 сторінки. Матеріали дисертації містять 29 таблиць, 43 рисунки, 38 формул, а також 10 додатків розміщених на 19 сторінках. Список використаних джерел включає 277 найменувань, розташовані на 28 сторінках.

ВИСНОВКИ

Дисертаційна робота присвячена теоретико-методичному дослідженню та обґрунтуванню важливого наукового завдання – трансформації валютного регулювання банківської діяльності в Україні. Отримані результати роботи дозволяють зробити наступні висновки концептуального, методичного та науково-практичного характеру.

1. Валютне регулювання є важливим компонентом інтеграційних і глобалізаційних процесів, що спостерігаються в світовій економіці. Воно належить до складових управління валютними відносинами (поряд із валютною політикою та контролем). Сутність цієї категорії, у широкому розумінні, доцільно визначати як елемент процесу управління валютними відносинами при реалізації науково обґрунтованих запланованих практичних дій, у вузькому розумінні – як системну та послідовну діяльність уповноважених органів з упорядкування валютних відносин: приведення їх у відповідність до заданих норм і стандартів, через застосування комплексу інструментів і методів.

2. Еволюція доктрини валютного регулювання була обумовлена зміною магістральних течій економічної теорії, відповідно до чого змінювалися й думки економістів щодо ролі валютного регулювання у впливі на валютні відносини: від несуттєвої та, навіть, паліативної (відповідно до класиків і неокласиків) до помітної (номіналісти, позитивісти) та важливої (кейнсіанці). Необхідність же валютного регулювання обумовлена як існуванням міжнародних валютних відносин, так і функціонуванням національної банківської системи і внутрішнього валютного ринку, які піддаються зовнішньому та внутрішньому впливу.

3. Роль банків у валютному регулюванні, з функціональної точки зору, полягає в тому, що вони, не будучи ані його суб'єктами, ані об'єктами, є ключовими передавачами імпульсів трансмісійного механізму валютного регулювання за всіма його каналами: процентним, сигнальним,

мікроструктурним, інституційним і кредитним. Ефективність функціонування банків не може гарантувати результативність регулятивних дій центрального банку, який, утім, сприяє генеруванню ряду непередбачуваних ефектів (ризиків) підчас застосування інструментів валютного регулювання.

4. Становлення та розвиток валютного регулювання банківської діяльності в Україні відбувалися з 1991 до 2016 р. у п'ять етапів. Ці процеси характеризувалися, зокрема, практично перманентним неспівпадінням декларованого та фактично встановленого режиму валютного курсу гривні: хоча НБУ в 1997-2014 рр. неодноразово повідомляв про перехід до плаваючого курсоутворення, фактично зберігався режим фіксованого курсу.

5. До інструментів валютного регулювання доцільно відносити валютні обмеження, ліцензії та дозволи, режим валютного курсу, операції на відкритому ринку, норму обов'язкового резервування, облікову ставку, золотовалютні резерви, зовнішній борг, податки на валютні операції та нормативи банківської діяльності. Класифікувати їх доцільно за трьома ознаками: характеру впливу інструментів на об'єкти регулювання, способу їх застосування, приналежністю інструмента до інших видів регулювання економіки.

6. В умовах постійних перетворень у валютному регулюванні, вплив його заходів на банківську діяльність в Україні відзначився наступним. В умовах відсутності нормативів обов'язкового резервування для депозитів у гривні та заниженні цих нормативів для валютних вкладів, банки сприяли кредитній експансії в іноземній валюті. Збитковість банківської системи, викликана цим, змусила НБУ здійснювати безперервне рефінансування, розширюючи тим самим грошову масу без підкріплення реальним економічним зростанням, що призвело до суттєвого скорочення купівельної спроможності гривні.

7. Відповідно до розробленої системно-процесної моделі трансформації валютного регулювання, виявлено недоліки минулих перетворень, які лише закладали нові протиріччя. Зокрема, експлікація монетарного правила Тейлора дозволила виявити тісний зв'язок між рівнем ключового (в умовах інфляційного таргетування) інструменту НБУ – облікової ставки – та

показниками розвитку валютних відносин. Виявлені недоліки існуючих критеріїв ефективності валютних інтервенцій актуалізували розробку й апробацію нового науково-методологічного підходу, реалізованого завдяки критерію «компенсація».

8. Ознаки суттєвої «тінізації» готівкового валютного обороту в Україні обумовили необхідність удосконалення методики його кількісної оцінки. Тому було запропоновано власний науково-методичний підхід, заснований на моделюванні готівкових валютних заощаджень поза банками із застосуванням апарату багатофакторного регресійного аналізу. Раціоналізація трансформаційних процесів у валютному регулюванні передбачає легалізацію виявленого тіньового готівкового валютного обороту, зокрема, з використанням кращих світових практик (дерегуляції внутрішнього валютного ринку, створення умов для розвитку фінансового посередництва та ринку деривативів, моніторингу суспільної думки щодо регулятивних заходів тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітика [Електронний ресурс]: Асоціація українських банків. – Режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_arhive_docs&show=2005&Itemid=112
2. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом [Текст] / И. Т. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 382 с.
3. Балацкий Е. В. Валютные курсы и процентные ставки: эмпирические оценки [Текст] / Е. В. Балацкий, А. В. Серебренников // Общество и экономика. – 2003. – №2. – С. 105-128
4. Балацкий Е. В. Факторы формирования валютных курсов: плюрализм моделей, теорий и концепций [Текст] / Е. В. Балацкий // Мировая экономика и международные отношения. – 2003. – №1. – С. 4-58
5. Банківська енциклопедія [Текст] / Арбузов С. Г., Колобов Ю. В., Міщенко В. І., Науменкова С. В. – К.: Центр наукових досліджень Національного банку України: Знання, 2011. – 504 с.
6. Банковское дело [Текст] / О. И. Лаврушин, И. Д. Мамонова, Н. И. Валенцева и др.; под ред. О. И. Лаврушина. – 8-е изд., перераб. и доп. – М.: КНОРУС, 2009. – 768 с.
7. Банковское дело: учебник [Текст] / Под ред. В.И. Колесникова, Л. П. Кроливецкой. – М.: Финансы и статистика. – 1996. – 232 с.
8. Банковское дело: учебник [Текст] / под ред. Г. Белоглазовой, Л. Кроливецкой; 2-е изд. – С.-Пб.: Питер, 2008. – 400 с.
9. Банковское дело: учебник [Текст] / под ред. О. И. Лаврушина; 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 672 с.
10. Батченко Л. В. Общегосударственные проблемы реформирования механизма валютного регулирования [Текст] / Л. В. Батченко, А. В. Степанов // Регион, город, предприятие в условиях переходной экономики. – Донецк: ИЭПИ НАН Украины, 2000. – С. 18-23

11. Бахчеева М. Н. Страхование имущества предприятия как элемент комплексной системы управления рисками [Текст] / М. Н. Бахчеева // Управление финансовыми рисками. – 2005. – № 3. – С. 5-16
12. Белінська Я. В. Валютно-курсове регулювання: проблеми теорії і практики: монографія [Текст] / Я. В. Белінська. – К.: НАУ, 2007. – 372 с.
13. Береславська О. І. Валютна політика України: теорія та практика: монографія [Текст] / О. І. Береславська. – Ірпінь: НУ ДПС України, 2010. – 330 с.
14. Береславська О. І. Девальвація гривні та спричинені нею виклики для України [Текст] / О. І. Береславська // Вісник НБУ. – 2015. – № 2. – С. 26-33
15. Береславська О. І. Дисбаланси валютного ринку України [Текст] / О. І. Береславська // Вісник НБУ. – 2013. – № 3. – С. 3-9
16. Береславська О. І. Інтервенції на валютних ринках як інструмент курсової та грошово-кредитної політики [Текст] / О. І. Береславська // Вісник НБУ. – 2005. – № 10. – С. 36-40
17. Береславська О. І. Механізм реалізації валютної політики в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. І. Береславська. – Київ, 2011. – 34 с.
18. Береславська О. І., Овсяник В. А. Інструменти валютного регулювання: структура та класифікація [Текст] / О. І. Береславська, В. А. Овсяник // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014. – № 1. – С. 6-13
19. Бодрова Н. Е. Сучасні проблеми формування валютної політики: монографія [Текст] / Н. Е. Бодрова. – Х.: ТОВ «Компанія СМІТ», 2011. – 166 с.
20. Бодрова Н. Е. Теоретичні аспекти управління валютними інтервенціями центральним банком [Текст] / Н. Е. Бодрова // Фінансовий простір. – 2015. – № 1(17). – С. 43-47
21. Божечкова А. В., Трунин П. В. Обзор основных моделей обменного курса и анализ возможностей их применения в российских условиях [Текст] / А. В. Божечкова, П. В. Трунин. – М.: РАНХиГС, 2013. – 86 с.

22. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник [Текст] / С. Я. Боринець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: Знання, 1999. – 305 с.
23. Боришкевич О. В. Міжнародний рух капіталу та проблеми зовнішньої заборгованості [Текст] / О. В. Боришкевич // Вісник НБУ. – 2012. – № 10. – С. 40-47
24. Боришкевич О. В. Режими валютного курсу: пошук оптимальності [Текст] / О. В. Боришкевич // Банківська справа. – 2014. – № 3-4. – С. 66-73
25. Боришкевич О. В. Світовий валютний ринок: стан та динаміка [Текст] / О. В. Боришкевич // Вісник НБУ. – 2011. – № 3. – С. 25-29
26. Боришкевич О. Вплив валютного регулювання на економічний розвиток України [Текст] / О. Боришкевич // Ринок цінних паперів України. – 2016. – № 1-2. – С. 63-72
27. Боришкевич О.В. Час для реформ: лібералізація руху капіталу у контексті угоди про асоціацію між Україною та ЄС / О. Боришкевич // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 19. – С. 371-375
28. Брітченко І. Г. Валютні резерви як основна складова валютних інтервенцій [Текст] / І. Г. Брітченко, Є. Ю. Власенко // Фінанси, облік і аудит. – 2013. – Вип. 1(21). – С. 22-29
29. Буковинський С. А. До питання розробки монетарної стратегії подолання стагфляційної кризи [Текст] / С. А. Буковинський, Т. Є. Унковська, М. О. Джус // Науковий журнал «Економіка України». – 2015. – № 8. – С. 4-30
30. Бункина М. К. Основы валютных отношений [Текст] / М. К. Бункина, А. М. Семенов. – М.: Юрайт, 1998. – 205 с.
31. Валютное право России [Текст] / Б. Ю. Дорофеев, Н. Н. Земцов, В. А. Пушин. – М.: НОРМА, 2001. – 348 с.
32. Валютное регулирование и валютный контроль: учебник [Текст] / под ред. д-ра экон. наук, проф. В. М. Крашенинникова. – М.: Экономист, 2005. – 400 с.

33. Валютные интервенции центрального банка: обзор теории и практики [Текст] / С. Моисеев, В. Шилов, Д. Касимова, М. Кузьмин // Аналитический банковский журнал. – 2009. – № 1(164). – С. 48-55

34. Ваніна Д. А. Методи управління ризиками в страхових організаціях [Текст] / Д. А. Ваніна // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2015. – № 3. – С. 16-28

35. Вступ до банківської справи [Текст] / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. А. Коряк. – К.: Лібра, 1998. – 344 с.

36. Гальчинський А. С. Теорія грошей: навч. посіб. [Текст] / А. С. Гальчинський. – 4-те вид. – К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 411 с.

37. Гражевська Н. І. Еволюція сучасних економічних систем: навч. посіб. [Текст] / Н. І. Гражевська. – К.: Знання, 2011. – 287 с.

38. Гроші та кредит: навч. посіб. [Текст] / І. В. Алексеев, М. К. Колісник, О. Й. Вівчар та ін. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2004. – 168 с.

39. Гроші та кредит: навч. посіб. [Текст] / Кузнєцова Л. В., Добров В. М., Тарасевич Н. В. та ін.; за ред. Л. В. Кузнєцової. – Одеса: ОДЕУ, 2007. – 147 с.

40. Гроші та кредит: підручник [Текст] / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.; за заг. ред. М. І. Савлука; 6-те вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2011. – 589 с.

41. Грошово-кредитна статистика [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415&cat_id=44578#1

42. Данченко О. Б. Огляд сучасних методологій управління ризиками в проектах [Текст] / О. Б. Данченко // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2014. – №1(49). – С. 16-25

43. Деньги и кредит: уч. пособ. [Текст] / Кузнєцова Л. В., Добров В. Н., Тарасевич Н. В., Мехеда Н. В., Фатеев А. К., Сергеева Е. С. – Одесса: ВМВ, 2005. – 302 с.

44. Деньги. Кредит. Банки: учебник [Текст] / под ред. Г. Н. Белоглазовой. – М.: Высшее образование, 2009. – 392 с.
45. Дзюблюк О. В. Валютна політика як фактор макроекономічної стабілізації [Текст] / О. В. Дзюблюк // Фінанси України. – 2016. – № 11. – С. 33-51
46. Дзюблюк О. В. Валютна політика: підручник [Текст] / О. В. Дзюблюк. – К.: Знання, 2007. – 422 с.
47. Дзюблюк О. В., Владимир О. М. Банки у системі організації валютних відносин: монографія [Текст] / О. В. Дзюблюк, О. М. Владимир. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2014. – 296 с.
48. Дзюблюк О. Монетарна політика як ключовий важіль реалізації антикризових заходів в економіці [Текст] / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2017. – № 2. – С. 3-26
49. Дзюблюк О. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки [Текст] / О. Дзюблюк. – К.: Поліграф-книга, 2000. – 520 с.
50. Дзюблюк О. Соціально-економічні засади суспільної довіри до банківського сектору [Текст] / О. Дзюблюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – №2. – С. 54-69
51. Долан Э. Дж. Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика [Текст] / Э. Дж. Долан, К. Д. Кэмпбелл, Р. Кэмпбелл. – М.–Л.: Профико, 1991. – 493 с.
52. Доугерти К. Введение в эконометрику [Текст] / К. Доугерти / пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 402 с.
53. Економічна енциклопедія: у 3 т. – Т. 3. П– Я [Текст] / ред.: Б. Д. Гаврилишин, С. В. Мочерний. – К.: Академія; Тернопіль: Академія народного господарства, 2002. – 952 с.
54. Економічний словник-довідник [Текст] / За ред. док. екон. наук, проф. С. В. Мочерного. – К: Феміна, 1995. – 368 с.

55. Ершов М. В. Валютно-финансовые механизмы в современном мире (кризисный опыт конца 90-х) [Текст] / М. В. Ершов. – М.: Экономика, 2000. – 255 с.
56. Єпіфанова М. А. Валютне регулювання в системі державного регулювання економіки [Текст] / М. А. Єпіфанова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2010. – Т. 30. – С. 169-183
57. Єпіфанова М. А. Система валютного регулювання в Україні в умовах лібералізації фінансових ринків: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. управ.: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М. А. Єпіфанова. – Харків, 2011. – 25 с.
58. Жарковская Е. П. Банковское дело: учебник [Текст] / Е. П. Жарковская / 7-е изд., испр. и доп. – М.: Издательство «Омега-Л», 2010. – 479 с.
59. Жуков Н. И. Из истории мировых валютных систем [Текст] / Н. И. Жуков // Эко. – 1997. – № 9. – С. 198-209
60. Журавка Ф. А. Валютные интервенции НБУ как метод регулирования обменного курса гривны [Текст] / Ф. А. Журавка // БизнесИнформ. – 2007. – № 12(2). – С. 162-165
61. Журавка Ф. О. Дисконтна політика НБУ як інструмент реалізації валютної політики держави [Текст] / Ф. О. Журавка // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. – Львів, 2008. – Вип. 1 (69): Фінансовий ринок України: глобалізація та євроінтеграція. – С. 293-298
62. Журавка Ф. О. Сучасні тенденції розвитку валютного ринку України [Текст] / Ф. О. Журавка, І. О. Школьник // Європейський вектор економічного розвитку: зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 1(4). – С. 16–21
63. Журавка Ф.О. Механізм реалізації валютної політики в Україні: дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Ф. О. Журавка. – Суми, 2009. – 418 с.

64. Заява Кабінету Міністрів України і Національного банку України про курсову політику у 2000 році [Електронний ресурс]: Заява Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 21.02.2000 року. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001120-00>

65. Зовнішній борг України зростає: чи загрожує державі дефолт [Електронний ресурс]: MIND. – Режим доступу: <https://mind.ua/openmind/20175298-zovnishnij-borg-ukrayini-zrostaе-chi-zagrozhuе-derzhavi-defolt>

66. Кабанец А. И. Валютное регулирование и контроль в Украине [Текст] / А. И. Кабанец, В. Д. Кольга. – Донецк: Донеччина, 2000. – 224 с.

67. Кассель Г. Инфляция и валютный курс [Текст] / Г. Кассель. – М: Эльф-Пресс, 1995. – 102 с.

68. Качалич А. Г. Валютная политика стран с трансформируемой экономикой в условиях финансовой глобализации: учебное пособие [Текст] / А. Г. Качалич. – М.: Экономист, 2006. – 169 с.

69. Качан О. О. Банківське право: навч. посіб [Текст] / О. О. Качан. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 288 с.

70. Кинев Ю. Ю. Оценка рисков финансово-хозяйственной деятельности предприятий на этапе принятия решения [Текст] / Ю. Ю. Кинев // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – № 5. – С. 73-83

71. Кирвель О. Генезис и классификация теорий валютного курса [Текст] / О. Кирвель // Банкаўскі веснік. – 2009. – № 6. – С. 39-46

72. Кирвель О. Генезис теорий валютного курса [Текст] / О. Кирвель // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 1999. – № 1. – С. 102-104

73. Кирилюк Є. М. Методологія дослідження процесів трансформації економічних систем у сучасних теоріях [Текст] / Є. М. Кирилюк, А. М. Прощаликіна // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 4. – С. 172-180

74. Клименко О. М. Інструменти реалізації валютної політики НБУ [Текст] / О. М. Клименко // Науковий вісник Академії муніципального управління: Серія «ЕКОНОМІКА». – 2014. – Вип. 1. – С. 80-88

75. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посіб. [Текст] / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.

76. Козьменко С. М. Формування експліцитного правила монетарної політики для національної економіки [Текст] / С. М. Козьменко, Т. Г. Савченко // Вісник НБУ. – 2013. – № 3. – С. 54-61

77. Колдовський А. В. Система валютного регулювання в контексті фінансової нестабільності економіки: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / А. В. Колдовський. – Суми, 2013. – 237 с.

78. Коммерческие банки [Текст] / Э. Рид, Р. Коттер, Э. Гилл, Р. Смит и др. – М.: Прогресс, 1983. – 551 с.

79. Концепція нового валютного регулювання [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво НБУ. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=40253908>

80. Копилюк О. І. Банківські операції: навч. посіб. [Текст] / О. І. Копилюк, О. М. Музичка; 2-ге вид. випр. і доповн. навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 536 с.

81. Кораблін С. О. Валютна лібералізація по-українськи: втеча від реформ [Електронний ресурс]: Інтернет-видання «Дзеркало Тижня». – Режим доступу: https://dt.ua/macrolevel/valyutna-liberalizaciya-po-ukrayinski-vtecha-vid-reform-239047_.html

82. Кораблін С. О. Російська рулетка [Електронний ресурс]: Інтернет-видання «Дзеркало Тижня». – Режим доступу: https://dt.ua/macrolevel/rosiyska-ruletka-253561_.html

83. Костюченко О. А. Банківське право: підручник [Текст] / О. А. Костюченко; 2-ге вид., переробл. та доп. – К.: Атіка, 2011. – 376 с.

84. Костюченко О. А. Валютне регулювання, валютний контроль [Текст] / О. А. Костюченко // Юридична енциклопедія. – К.: «Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана», 1998. – Т. 1: А-Г. – 672 с.

85. Кравченко Л. М. Правові засади валютного регулювання і контролю в Україні: монографія [Текст] / Л. М. Кравченко. – К.: КНТЕУ, 2005 – 156 с.

86. Красавина Л. Н. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: учебник [Текст] / Л. Н. Красавина; 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Финансы и статистика, 2000. – 605 с.

87. Краснокутська Н. С. Методи управління комерційними ризиками підприємств торгівлі [Текст] / Н. С. Краснокутська, В. М. Лачкова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 2(2). – С. 56-63

88. Кредит і банківська справа [Текст] / Вовчак О. Д., Руцишин Н. М., Андрейків Т. Я. – К.: Знання, 2008. – 564 с.

89. Курносков Ю. В. Азбука аналітики [Текст] / Ю. В. Курносков. – М.: РУСАКИ, 2013. – 270 с.

90. Курс економіки: учебник [Текст] / под. ред. Б. А. Райзберга. – М.: ИНФРА, 1999. – 715 с.

91. Кучеренко С. А. Аналіз, оцінювання і моделювання валютно-курсової політики трансформаційної економіки України: монографія [Текст] / С. А. Кучеренко, О. Д. Шарапов. – Черкаси: ЧНУ, 2013. – 232 с.

92. Лапчук Б. Ю. Валютна політика: навч. посіб [Текст] / Б. Ю. Лапчук. – К.: Знання, 2008. – 212 с.

93. Лебедев Д. С. Институциональная трансформация социально-экономических систем: теория, методология анализа, практика применения во внешней торговле России: монографія [Текст] / Д. С. Лебедев. – М.: Проспект, 2015. – 201 с.

94. Лисенко Р. Монетарний трансмісійний механізм в Україні [Текст] / Р. Лисенко, С. Ніколайчук, А. Сомик // Вісник Національного банку України. – 2007. – №11. – С. 18-24

95. Людвиг фон Мизес. Экономические последствия дешевых денег. – [Электронный ресурс]. – [Режим доступа]: <http://liberty-belarus.info/o-kapitalizme/ekonomicheskaya-teoriya/9316-jekonomicheskij-cikl-i-kreditnaja-jekspansija-9316>

96. Макаренко О. І. Валютний контроль як інструмент стабілізації ринку капіталу в Україні [Текст] / О. І. Макаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС, 2003. – Т. 8. – С. 36-39

97. Маршалл А. Принципы политической экономии [Текст] / А. Маршалл; пер. с англ. Р. И. Столпера, общ. ред. С. М. Никитин. – М.: Прогресс, 1983. – 416 с.

98. МВФ уехал, но обещал вернуться // Интернет-газета «Экономика». – [Электронный ресурс]. – [Режим доступа]: <http://www.economica.com.ua/finance/article/523161.html>

99. Мизес фон Л. Человеческая деятельность: Трактат по экономической теории [Текст] / Л. фон Мизес; 2-е испр. изд. – Челябинск: Социум, 2005. – 878 с.

100. Миллер Р. Л. Современные деньги и банковское дело [Текст] / Р. Л. Миллер, Д. Д. Ван-Хуз. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 856 с.

101. Мищенко С. В. Современные проблемы теории денег и денежного обращения [Текст] / С. В. Мищенко. – К.: ЦНИНБУ, УБС, 2011. – 230 с.

102. Міжнародні резерви [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693066

103. Міщенко В. І. Валютне регулювання: навчальний посібник [Текст] / В. І. Міщенко, В. А. Ющенко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. – 359 с.

104. Міщенко В. І. Удосконалення дії каналів трансмісійного механізму грошово-кредитної політики в Україні в умовах переходу до таргетування інфляції [Текст] / В. І. Міщенко, С. В. Міщенко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1 (163). – С. 421-428

105. Міщенко С. В. Протиріччя сучасних грошових систем і шляхи їх подолання [Текст] / С. В. Мищенко // Вісник НБУ. – 2012. – №8(198). – С. 24-29
106. Могадам Р. Стабілізація в Україні [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Міжнародного валютного Фонду. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/russian/np/blog/2014/043014r.pdf>
107. Моисеев С. Р. Макроанализ валютного курса: от Касселя до Обстфельда и Рогоффа [Текст] / С. Р. Моисеев // Валютный спекулянт. – 2003. – № 5. – С. 36-40
108. Моисеев С. Р. Макроанализ валютного курса: от Касселя до Обстфельда и Рогоффа. Часть 2 [Текст] / С. Р. Моисеев // Валютный спекулянт. – 2003. – № 6. – С. 56-61
109. Морозов Д. С. Проектное финансирование управления рисками [Текст] / Д. С. Морозов; под ред. проф. В. Ю. Катасонова. – М.: Анкил, 1999. – 120 с.
110. Наговицин А. Г. Валютная политика [Текст] / А. Г. Наговицин. – М.: Экзамен, 2000. – 512 с.
111. Національний банк презентував концепцію нової моделі валютного регулювання [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво НБУ. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=40253803
112. Носкова И. Я. Валютные и финансовые операции: учебник [Текст] / И. Я. Носкова. – 2-е изд. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 334 с.
113. Облікова ставка НБУ [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=53647&cat_id=44580
114. Организация деятельности центрального банка: ученик [Текст] / Г. Г. Фетисов, О. И. Лаврушин, И. Д. Мамонова; под общ. ред. Г. Г. Фетисова. – М.: КНОРУС, 2008. – 432 с.
115. Орлов А. И. Организационно-экономическое моделирование: теория принятия решений: ученик [Текст] / А. И. Орлов. – М.: КноРус, 2013. – 498 с.

116. Основні засади грошово-кредитної політики на 2018 рік та середньострокову перспективу [Текст] / Схвалено рішенням Ради Національного банку України від 12 вересня 2017 року. – К.: НБУ, 2017. – 25 с.

117. Основні пріоритети [Електронний ресурс]: Бюджет 2018. – Режим доступу: <https://budget2018.info/>

118. Павлов В. В. Регулирование валютных отношений современного капитализма [Текст] / В. В. Павлов. – М.: Наука, 1977. – 156 с.

119. Панилов М. А. Развитие теорий валютного курса и эволюция принципов его моделирования [Текст] / М. А. Панилов // Аудит и финансовый анализ. – 2009. – № 4. – С. 261-284

120. Перехрест Л. М. Валютна інтервенція як метод регулювання валютного ринку в умовах вітчизняної економіки [Текст] / Л. М. Перехрест, Р. Ю. Баранюк // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014. – № 1. – С. 162-171

121. Петрашко Л. П. Міжнародні фінанси: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. [Текст] / Л. П. Петрашко. – К.: КНЕУ, 2003. – 221 с.

122. Платіжний баланс [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080

123. «Податок Тобіна» – чергова утопія? [Електронний ресурс]: «Euronews» українською. – Режим доступу: <http://ua.euronews.com/2012/01/26/tobin-tax-on-financial-transactions-optimists-vs-others>

124. Подколзина И. А. Некоторые актуальные проблемы российской денежно-кредитной политики в исследованиях европейских экономистов [Текст] / И. А. Подколзина // Деньги и кредит. – 2009. – № 8. – С. 58-70

125. Показники банківської системи [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

126. Показники валютного ринку [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080

127. Про валюту [Електронний ресурс]: Проект Закону України. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=53357806>

128. Про введення в обіг на території республіки купонів багаторазового використання [Електронний ресурс]: Постанова Президії Верховної Ради України від 09.09.1991 року № 1519-XII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1519-12>

129. Про введення додаткових механізмів для стабілізації грошово-кредитного та валютного ринків України [Електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ від 29 серпня 2014 року № 540. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0540500-14>

130. Про вдосконалення валютного регулювання [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 22.08.1994 року № 457/94. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/457/94>

131. Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 03 вересня 2015 року № 581 [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 22 жовтня 2015 року № 718. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0718500-15>

132. Про врегулювання ситуації на грошово-кредитному та валютному ринках України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 13.12.2016 року № 410. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0410500-16>

133. Про встановлення лімітів відкритої валютної позиції банку [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 22.06.2011 року № 205. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0205500-11>

134. Про додаткові заходи щодо вдосконалення валютного регулювання [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 2.11.1993 року № 502/93. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/502/93>

135. Про зміну порядку формування та зберігання обов'язкових резервів [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 18.12.2014 року № 820. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0820500-14>

136. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV, зі змін. та доп. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

137. Про Основні засади грошово-кредитної політики на 2016 - 2020 роки [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 18 серпня 2015 року № 541. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0541500-15>

138. Про особливості здійснення деяких валютних операцій [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 23.02.2015 року № 124. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0124500-15>

139. Про регулювання грошово-кредитного ринку [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво НБУ. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=15111488&cat_id=80928

140. Про систему валютного регулювання і валютного контролю [Електронний ресурс]: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 року № 15-93, зі змін. та доп. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-93>

141. Про схвалення Методики розрахунку уповноваженими банками лімітів відкритої валютної позиції [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 01.12.2015 року № 847. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0847500-15>

142. Процентные ставки по операциям Банка России [Электронный ресурс]: Центральный банк Российской Федерации. – Режим доступа: http://www.cbr.ru/DKP/keyrate/rates_table_16/

143. Расходы госбюджета Украины [Электронный ресурс]: «Минфин». – Режим доступа: <https://index.minfin.com.ua/budget/expense/>

144. Роуз П. С. Банковский менеджмент [Текст] / П. С. Роуз. – М.: Дело, 1997. – 744 с.

145. Рябина Л. Н. Деньги и кредит: ученик [Текст] / Л. Н. Рябина. – К.: ЦУЛ, 2014. – 608 с.

146. Рябініна Л. М. Банківські операції: навч. посіб. [Текст] / Л. М. Рябініна, Н. Ю. Няньчук, Л. І. Ухлічева; за ред. Л. М. Рябініної. – Одеса: ОНЕУ, 2011. – 519 с.

147. Рябініна Л. М. Грошово-кредитне регулювання економіки, його методи, інструменти та механізми [Текст] / Л. М. Рябініна // Потенціал економічного розвитку в контексті європейської інтеграції: зб. наук. пр. з актуальних проблем економічних наук / Наукова організація «Перспектива». – Дніпропетровськ: Гельветика, 2013. – С. 130-140

148. Рябініна Л. М. Основа функціонування банку як специфічного підприємства та особливості кругообігу його капіталу [Текст] / Л. М. Рябініна // Банківська справа. – 2013. – № 1. – С. 78-88

149. Рябініна Л. М. Чи є в Україні грошово-кредитна політика? [Текст] / Л. М. Рябініна // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 11. – С. 205-213

150. Самуэльсон П. Экономика = Economics [Текст] / П. Самуэльсон, В. Нордхаус; изд. 19-е. – М.: Вильямс, 2014. – 1360 с.

151. Сапожников Н. В. Теоретические проблемы и перспективы развития валютного права [Текст] / Н. В. Сапожников // Государство и право. – 2001. – № 11. – С. 107-114.

152. Сас Б. Б. Центральный банк в системе валютного регулирования: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / Б. Б. Сас. – Тернопіль, 2007. – 21 с.

153. Секерин А. О. Методологии управления экономическим риском [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/econ/2004/01/sekerin.pdf>

154. Сергєєва О. С. Теоретичне обґрунтування сутності та необхідності управління кредитним ризиком [Текст] / О. С. Сергєєва, С. А. Шелудько // [Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / За ред. В. В. Коваленко]. – Одеса: Атлант, 2015. – 217 с.

155. Симонов Ю. Ф. Валютные отношения: учебное пособие [Текст] / Ю. Ф. Симонов, Б. П. Носко. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001 – 320 с.

156. Сирота В. «Хрест Гонtareвої» — неминучий результат реформ чи особливий український феномен? [Електронний ресурс]: Інтернет-видання «Дзеркало Тижня». – Режим доступу: <https://dt.ua/finances/hrest-gontarevoyi-neminuchiy-rezultat-reform-chi-osobliviy-ukrayinskiy-fenomen-.html>

157. Словник української мови: в 11 томах [Текст] / за ред. акад. І. К. Білодіда. – Том 8: П-Р. – К.: Наукова думка, 1977. – 927 с.

158. Словник української мови: в 11 томах [Текст] / за ред. акад. І. К. Білодіда. – Том 10: Т-Ф. – К.: Наукова думка, 1979. – 659 с.

159. Сорос Дж. Кризис мирового капитализма. Открытое общество в опасности [Текст] / Дж. Сорос; пер. с англ. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 262 с.

160. Статистика зовнішнього сектору [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446#4

161. Статистична інформація [Електронний ресурс]: Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

162. Статьи Соглашения Международного валютного фонда [Електронний ресурс]: Міжнародний документ від 22.07.1944 року, в редакції Резолюції Ради керуючих зі змін. та доп. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_921/page

163. Стеблякова Л. П. Трансформация экономических систем: теория и практика: автореф. дис. на соиск. науч. степени док. экон. наук: спец. 08.00.01 – Экономическая теория / Л. П. Стеблякова. – Москва, 2010. – 54 с.

164. Степанов А. В. Підвищення ефективності державного механізму валютного регулювання і контролю в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. управ.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / А. В. Степанов. – Донецьк, 2006. – 25 с.

165. Стецько Л. І. Доларизація економіки України, її наслідки і напрямки зниження [Текст] / Л. І. Стецько // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.15. – С. 287-292

166. Стратегія валютних інтервенцій Національного банку України на 2016-2020 роки [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=38098167>

167. Стратегія валютних інтервенцій НБУ: визначено три завдання та чотири форми операцій НБУ на валютному ринку / Прес-реліз [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=38092470

168. Структури власності банків України [Електронний ресурс]: Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу: https://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=6738234&cat_id=51342

169. Суторміна А. О. Валютне регулювання у забезпеченні економічного розвитку України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. экон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / А. О. Суторміна. – К.: КНЕУ, 2015. – 225 с.

170. Трансформация модели экономики Украины (идеология, противоречия, перспективы): монография [Текст] / за ред. В. М. Геєця. –К.: Логос, 1999. –500 с.

171. Трахтенберг И. А. Денежное обращение и кредит при капитализме [Текст] / И. А. Трахтенберг. – М.: Издательство АН СССР, 1962. – 780 с.

172. Требич К. В. Развитие теории валютного курса и возможности ее эмпирической проверки [Текст] / К. В. Требич // Вестник СПбГУ. – 2006. – № 4. – С. 175-180

173. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]: Міжнародний документ від 27.06.2014. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

174. Управління банківськими ризиками: навч. посіб. [Текст] / Л. О. Примостка, П. М. Чуб, Г. Т. Карчева та ін.; за заг. ред. проф. Л. О. Примостки. – К.: КНЕУ, 2007. – 600 с.

175. Усоскин В. М. Современный коммерческий банк: управление и операции [Текст] / В. М. Усоскин. – М.: АО «ВСЕ ДЛЯ ВАС», 1993. – 320 с.

176. Финансовое право: учебник [Текст] / под. ред. О. Н. Горбуновой. – М.: Юристъ, 1996. – 400 с.

177. Фінансове право: підручник [Текст] / Є. О. Алісов, Л. К. Воронова, С. Т. Кадькаленко та ін.; кер. авт. кол. і відп. ред. Л. К. Воронова. – Вид. 3-тє, випр. та доп. – Х.: Консум, 1999. – 496 с.

178. Хайек Ф. Частные деньги [Текст] / Ф. фон Хайек; пер. с англ. – М.: Институт национальной модели экономики, 1996. – 118 с.

179. Центральний банк і грошово-кредитна політика: навч.-метод. посіб. [Текст] / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 138 с.

180. Центральний банк та грошово-кредитна політика: підручник [Текст] / кол. авт.: А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна, М. І. Савлук та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза і канд. екон. наук, доц. М. Ф. Пуховкіної. – К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.

181. Шайгородський Ю. Поняття «трансформація» як інструмент аналізу соціальних змін [Текст] / Ю. Шайгородський // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. – 2010. – № 4. – С. 52-57

182. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: підручник: [Текст] / В. М. Шелудько; 3-тє вид. – К.: Знання, 2015. – 535 с.

183. Шелудько С. А. Сутність резервних валют та наслідки їх використання у міжнародних валютних відносинах для країн-емітентів [Текст] / С. А. Шелудько // Науковий вісник ОНЕУ. – 2013. – №25 (204). – С. 79-87

184. Шелудько С. А. Pro et contra валютних інтервенцій НБУ в умовах стагфляції [Текст] / С. А. Шелудько // Ефективність функціонування банківської системи України в умовах нестабільності фінансових ринків: збірник тез доповідей Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (м. Тернопіль, 30 листопада 2015 року). – Тернопіль: Вектор, 2015. – С. 32-34

185. Шелудько С. А. Аналіз сучасних підходів до визначення економічної сутності валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Науковий вісник ОНЕУ. – 2015. – №3 (223). – С. 181-195

186. Шелудько С. А. Валютна політика, регулювання та контроль у їх взаємозв'язку та відмінностях [Текст] / С. А. Шелудько // Економічні студії. – 2016. – № 5 (09). – С. 120-124

187. Шелудько С. А. Валютні відносини як предмет валютного регулювання (їх сутність, зміст і взаємозв'язок з валютними правовідносинами) [Текст] / С. А. Шелудько // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Випуск 12. – Частина 3. – С. 180-182

188. Шелудько С. А. Взаємозв'язок та відмінності валютної політики і валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Проблеми забезпечення ефективного функціонування та стабільного розвитку банківської системи України: Тези доповідей учасників V науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. – К.: УБС НБУ, 2015. – С. 94-96

189. Шелудько С. А. Вплив уповноважених банків на реалізацію НБУ валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. – Випуск 7. – Частина 2. – С. 65-69

190. Шелудько С. А. Зміст і недоліки основних критеріїв ефективності валютних інтервенцій центрального банку [Текст] / С. А. Шелудько // Соціально-економічний розвиток України та її регіонів: проблеми науки та практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 25-26 вересня 2015 р.). – 2015. – Частина 2. – С. 88-91

191. Шелудько С. А. Інструменти валютного регулювання: склад, класифікація, методи застосування [Текст] / С. А. Шелудько // Вісник Одеського національного університету. Серія Економіка. – 2015. – Т. 20. – Випуск 2/2. – С. 165-168

192. Шелудько С. А. Історичний досвід довіри населення до уряду як запоруки довіри до національних грошей [Текст] / С. А. Шелудько // Науковий вісник ОДЕУ. – 2011. – № 23 (148). – С. 92-97

193. Шелудько С. А. Місце облікової ставки НБУ серед інструментів валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи: Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції 25-26 грудня 2015 року м. Одеса. – Одеса: Бондаренко М.О., 2015. – С. 462-464

194. Шелудько С. А. Облікова ставка центрального банку як інструмент валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Регіональна економіка та управління. – 2015. – № 4 (07). – Ч. 2. – С. 118-122

195. Шелудько С. А. Особливості процесу становлення та розвитку валютного регулювання в Україні [Текст] / С. А. Шелудько // Економіка в сучасних умовах: стан, проблеми та пошук шляхів їх подолання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 26-27 червня 2015 року) / ГО «Львівська економічна фундація». У 2-х частинах. – Львів: ЛЕФ, 2015. – Ч. 2. – С. 109-112

196. Шелудько С. А. Оцінка впливу валютного регулювання на кредитну діяльність банків України [Текст] / С. А. Шелудько // Проблеми системного підходу в економіці. – 2017. – Випуск 1 (57). – С. 163-167

197. Шелудько С. А. Оцінка ефективності валютних інтервенцій Національного банку України [Текст] / С. А. Шелудько // Стан, проблеми та перспективи вдосконалення економіки України: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Ужгород, 2-3 жовтня 2015 р.) / За заг. ред.: М. М. Палінчак, В. П. Приходько, А. Krynski. – У 2-х частинах. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Ч. 2. – С. 89-92

198. Шелудько С. А. Предмет, об'єкти та суб'єкти валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд: Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 14-15 серпня 2015 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2015. – С. 51-55

199. Шелудько С. А. Проблема співвідношення понять «валютне регулювання» та «валютний контроль» [Текст] / С. А. Шелудько // Міжнародна науково-практична конференція «Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів в умовах нової соціально-економічної реальності» (25 березня 2016 р.). – Ірпінь: НУДПСУ, 2016. – С. 380-383

200. Шелудько С. А. Прошлое и будущее определения оптимального уровня учетной ставки центрального банка [Текст] / С. А. Шелудько // WORLD SCIENCE. – 2016. – №1 (5). – С. 68-72

201. Шелудько С. А. Роль валютних інтервенцій центрального банку у валютному регулюванні [Текст] / С. А. Шелудько // Регіональна економіка та управління. – 2015. – № 3 (06). – С. 176-180

202. Шелудько С. А. Роль і місце валютних інтервенцій центрального банку у валютному регулюванні [Текст] / С. А. Шелудько // Наукові здобутки на шляху до вдосконалення економіки країни: матеріали Міжнародної науково-

практичної конференції (Дніпропетровськ, 7-8 серпня 2015 р.). У 2-х частинах. – Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2015. – Ч. 1. – С. 61-65

203. Шелудько С. А. Сутність і класифікація валютних інтервенцій [Текст] / С. А. Шелудько // Науково-економічний розвиток: менеджмент, фінанси та аудит: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24-25 липня 2015 р.). У 2-х ч. – К.: ГО «Київський економічний науковий центр», 2015. – Ч. 2. – С. 88-91

204. Шелудько С. А. Сутність, склад і класифікація інструментів валютного регулювання [Текст] / С. А. Шелудько // Актуальні проблеми міжнародного економічного співробітництва: оцінки та стратегії: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 17-18 липня 2015 р.) / ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – Одеса: ЦЕДР, 2015. – С. 123-126

205. Шелудько С. А. Эффективность валютных интервенций центрального банка в условиях стагфляции экономики [Текст] / С. А. Шелудько // Международная научно-практическая конференция «Развитие социально-экономических систем в условиях глобальной конкурентной среды» 29 февраля 2016, Кишинев (Республика Молдова). – Кишинёв: Государственный университет Молдовы. – С. 270-273

206. Шелудько С. А. Эффективность валютных интервенций: критерии оценки и результаты анализа интервенций НБУ на внутреннем валютном рынке [Текст] / С. А. Шелудько // Бизнес Информ. – 2015. – №8. – С. 220-224

207. Шелудько С.А. «Валютна пастка» для економіки України та пошук шляхів її уникнення [Текст] / С. А. Шелудько // Актуальні питання функціонування фінансового ринку в умовах кризових явищ світової економіки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Одеса 15-16 квітня 2016 р.). – Одеса: ОНЕУ, 2016. – С. 186-192

208. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу: навч. посіб. [Текст] / Т. С. Шемет; за ред. О. І. Рогача. – К.: Либідь, 2006. – 360 с.

209. Щербакова О. Валютна політика Національного банку України [Текст] / О. Щербакова // Вісник Національного банку України. – 2007. – №6. – С. 6-9.

210. Щетинін А. І. Гроші та кредит: підручник [Текст] / А. І. Щетинін; вид. 3-тє, перер. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

211. Щодо імплементації статті 67 Договору [Електронний ресурс]: Директива Ради ЄЕС від 24.06.1988 № 88/361/ЄЕС. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_182

212. Этот изменчивый обменный курс: сб. ст. [Текст] / сост. и пер. с англ. А. М. Семенова. – М.: Дело, 2001. – 386 с.

213. \$63 Trillion of World Debt in One Visualization [Електронний ресурс]: Visual Capitalist. – Режим доступу: http://www.visualcapitalist.com/63-trillion-world-debt-one-visualization/?utm_content=bufferc41ca&utm_medium=social&utm_source=linkedin.com&utm_campaign=buffer

214. Adler G. Foreign Exchange Intervention: A Shield against Appreciation Winds? [Text] / G. Adler, C. E. Tovar // International Monetary Fund Working Paper. – 2011. – No 165. – 29 p.

215. Alexander S. Effects of a Devaluation on a Trade Balance [Text] / S. Alexander // IMF Staff Papers. – 1952. – Vol. 2. Apr. – P. 263–278

216. Basu K. How to Move the Exchange Rate if You Must: the Diverse Practice of Foreign Exchange Intervention by Central Banks and a Proposal for Doing It Better [Text] / K. Basu, A. Varoudakis // The World Bank Policy Research Working Paper. – 2013. – No 6460. – 25 p.

217. Branson W. H. Exchange rates in the short run: the dollar-dentschemark rate [Text] / William H. Branson, Hannu Halttunen, Paul Masson // European Economic Review. – Volume 10, Issue 3. – 1977. – P. 303-324

218. Brodecki Z. Polish Business Law [Text] / Z. Brodecki. – the Hague: Kluwer Law International, 2003. – 591 p.

219. Clayton G. Monetary theory and monetary policy in the 1970s. [Text] / G. Clayton, J. Gilbert, R. Sedgwick. – London: Oxford University Press, 1971. – 272 p.

220. Coase R. H. The Problem of Social Cost [Text] / R. H. Coase // Journal of Law and Economics. – 1960. – P. 1-44

221. Data (by Country) [Электронный ресурс]: The World Bank. – Режим доступа: <http://data.worldbank.org/>

222. Economic growth in the 1990s: learning from a decade of reform [Text] / Roberto Zaghera, Gobind Nankani. – Washington: World Bank, 2005. – 357 p.

223. Fayol H. Administration industrielle et générale [Text] / H. Fayol. – Paris: Dunod et Pinat. – 1917. – 174 p.

224. Fisher I. Stabilizing the Dollar: A Plan to Stabilize the General Price Level without Fixing Individual Prices [Text] / I. Fisher. – New York: Macmillan, 1920. – 356 p.

225. Fleming J. M. Domestic Financial Policies under Fixed and under Floating Exchange Rates [Text] / J. M. Fleming // IMF Staff Papers. – International Monetary Fund. – 1962. – Vol. 9.– P. 369-379

226. Frankel J. On the mark: a theory of floating exchange rates based on real interest differentials [Text] / J. Frankel // American Economic Review. – 1979. – № 69. – P. 610-622

227. Friedman M. The case for Flexible Exchange Rates [Text] / M. Friedman // Essays in Positive Economics. – Chicago: University of Chicago Press, 1953. – P. 157-203

228. Friedman M. The Optimum Quantity of Money [Text] / M. Friedman. – New Brunswick; London: AlsinTransaction, 2005. – 296 p.

229. Graham F. D. Transition to a commodity reserve currency [Text] / F. D. Graham // American Economic Review. – 1941. – № 31. – P. 520-525

230. Hansen A. H. Bretton Woods or Economic Warfare [Text] / A. H. Hansen // New Republic. – 1945. – Vol. 112, Issue 10. – 328 p.

231. Heilperin M. International Monetary Economics [Text] / M. Heilperin. – Auburn: Ludwig von Mises Institute, 2007. – 281 p.
232. Historie diskontní sazby [Электронный ресурс]: Česká národní banka. – Режим доступа: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/mp_nastroje/
233. Ishiyama Y. The theory of optimum currency areas: a survey [Text] / Y. Ishiyama // IMF Staff Papers. – 1975. – № 22. – P. 78-114
234. ISO 31000 – Risk management. – International Organization for Standardization [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.iso.org/iso-31000-risk-management.html>
235. Jegybanki alapkamat alakulása [Электронный ресурс]: Magyar Nemzeti Bank. – Режим доступа: https://www.mnb.hu/Jegybanki_alapkamat_alakulasa
236. Jevons W. S. Money and the Mechanism of Exchange [Text] / W. S. Jevons. – London: Kegan Paul, 1875. – 352 p.
237. Kenen P. The theory of optimum currency areas: an eclectic view [Text] / Mundell R., Swoboda A. – Monetary Problems of the International Economy. – Chicago: Chicago University Press, 1969. – P. 41–60
238. Kereksha O. V. Language Barriers in Economic Researches and Translations of Economic Concepts: Essence, Levels of Occurrence, Methods of Overcoming [Text] / O. V. Kereksha, S. A. Sheludko // Socio-economic Research Bulletin. – 2015. – No 4 (59). – P. 62-66
239. Key ECB interest rates [Электронный ресурс]: European Central Bank. – Режим доступа: <https://www.ecb.europa.eu/stats/monetary/rates/html/index.en.html>
240. Keynes J. M. A Tract on Monetary Reform [Text] / J. M. Keynes. – London: Macmillan and Co., 1923. – 209 p.
241. Keynes J. M. A Treatise on Money [Text] / J. M. Keynes. – 1930. – 336 p.
242. Kirshner J. Currency and Coercion: The Political Economy of International Monetary Power [Text] / J. Kirshner. – Princeton: Princeton University Press, 1997. – 289 p.
243. Lerner A. P. The Economics of Control: Principles of Welfare Economics [Text] / A. P. Lerner. – New York: Macmillan, 1944. – 178 p.

244. Lyons R. K. The Microstructure Approach to Exchange Rates [Text] / R. K. Lyons. – Cambridge: The MIT Press, 2001. – 345 p.

245. Marrewijk C. V. Basic Exchange Rate Theories [Text] / C. V. Marrewijk // Centre for International Economic Studies, Working Papers. – University of Adelaide, Centre for IES, 2005. – № 0501.– 97 p.

246. Marshall A. Money, Credit and Commerce [Text] / A. Marshall. – London: Macmillan, 1923. – 369 p.

247. Martin J. Exchange Rates and Portfolio Balance [Text] / J. Martin, P. Masson // National Bureau of Economic Research, Working paper. – Cambridge, MA, 1979. – 377 p.

248. Meade J. E. The Theory of International Economic Policy [Text] / J. E. Meade // Volume I: The Balance of Payments. – 1952. – № 67 (4). – P. 604-608

249. Meese R. A. Empirical exchange rate models of the seventies: Do they fit out of sample? [Text] / R. A. Meese, K. Rogoff // Journal of International Economics, Elsevier. – 1983. – Vol. 14 (1–2). – P. 3-24

250. Mundell R. A. A Theory of Optimum Currency Areas [Text] / R. A. Mundell // The American Economic Review. – 1961. – Vol. 51, № 4. – P. 657-665

251. Mundell R. A. Capital mobility and stabilization policy under fixed and flexible exchange rates [Text] / R. A. Mundell // Canadian Journal of Economic and Political Science. – 1963. – № 29 (4). – P. 475-485

252. Neely C. J. Central Bank Authorities – Beliefs about Foreign Exchange Intervention [Text] / Christopher J. Neely // Federal Reserve Bank of St. Louis' Working Paper. – 2007. – No 45. – 43 p.

253. Official Foreign Exchange Intervention [Text] / Sh. Ishii, J. I. Canales Kriljenko, R. P. Guimarães, C. Karacadag // Occasional Paper. – 2006. – No 249. – 52 p.

254. Official U.S. gold reserve since 1900). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://dollardaze.org/blog/?post_id=00751

255. Panilov M. Development of the new complex approach to equilibrium exchange rate analysis [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-rej.ru/Articles/2008/Panilov.pdf>

256. Peters A. C. Exchange Rate Targeting in an Estimated Small Open Economy [Text] / A. C. Peters // University of North Carolina Papers. – 2009. – 38 p.

257. Podstawowe stopy procentowe NBP [Електронний ресурс]: Narodowy Bank Polski. – Режим доступу: <http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/dzienne/stopy.htm>

258. Q&A щодо нового операційного дизайну монетарної політики. – Офіційне інтернет-представництво Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=30186333

259. Repo rate unchanged at –0.50 per cent [Електронний ресурс]: The Riksbank Official Site. – Режим доступу: <http://www.riksbank.se/en/Press-and-published/Press-Releases/2017/Repo-rate-unchanged-at-050-per-cent1/>

260. Ronald M. Exchange Rate Economics: Theories and Evidence, 2nd Edition [Text] / M. Ronald // Routledge studies in the modern world economy. – Routledge, 2007. – 450 p.

261. Rule it out: Setting interest rates according to a fixed formula is a bad idea [Електронний ресурс] // «The Economist». – Режим доступу: <http://www.economist.com/news/finance-and-economics/21660598-setting-interest-rates-according-fixed-formula-bad-idea-rule-it-out>

262. Sheludko S. A. Central Bank's Discount Rate: European Union Experience and Prospects for Ukraine [Text] / S. A. Sheludko // International Scientific-Practical Conference «Modern Transformation of Economics and Management in the Era of Globalization»: Conferenca Proceedings. January 29, 2016. – Klaipeda: Baltija Publishing. – P. 280-283

263. Sheludko S. A. Modern Concepts of the Determination of the Economic Essence of the Foreign Exchange Regulation [Text] / S. A. Sheludko // Materials of the XI International Scientific and Practical Conference «Modern European Science –

2015» (Sheffield, June 30 – July 7, 2015). – 2015. – Volume 1. Economic science. – P. 8-11

264. Sheludko S. Key Aspects of Foreign Exchange Regulation in Terms of European Integration of Ukraine [Text] / S. Sheludko // *Evropský časopis ekonomiky a managementu*. – 2017. – Vol. 3 (1). – P. 38-44

265. Sheludko S. The Principles of the Foreign Exchange Reserves of the National Bank of Ukraine and their Place in the National Economy of Ukraine [Text] / S. A. Sheludko // *Materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Dynamika naukowych badań – 2014»* Volume 1. Ekonomiczne nauki. – Przemysł: Nauka i studia, 2014. – P. 3-10

266. Statistika [Електронний ресурс]: Lietuvos bankas. – Режим доступу: <http://www.lb.lt/statistika>

267. Szełudko S. A. Wpływ regulacji walutowej na działalność kredytową banków Ukrainy [Tekst] / S. A. Szełudko // *International Scientific-Practical Conference «Innovative Economy: processes, strategies, technologies»: Conference Proceedings. January 27, 2017 (Kielce, Republic of Poland)*. – S. 151-154

268. Szełudko S. Model oszacowania efektywności interwencji walutowych banku centralnego (na przykładzie Narodowych banków Ukrainy i Polski) // [Aspekty informacyjne rozwoju systemów społeczno-gospodarczych: monograph / Red. dr Aleksander Ostenda, dr Tetyana Nestorenko]. – Katowice: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2016. – 448 s.

269. Tamirisa N. Exchange and Capital Controls As Barriers to Trade [Text] / N. Tamirisa // *IMF Working Paper*. – Washington: International Monetary Fund, 1998. – 19 p.

270. Taylor J. Discretion versus Policy Rules in Practice [Text] / J. Taylor // *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*. – 1993. – № 39. – P. 195-214

271. The Basic Discount Rate [Електронний ресурс]: Bank of Japan. – Режим доступу: <https://www.boj.or.jp/en/statistics/boj/other/discount/index.htm/>

272. The Monetary Policy of the ECB. – Frankfurt am Main: ECB, 2011. – 160 p.

273. The Science of Monetary Policy: A New Keynesian Perspective [Text] / R. Clarida, J. Galí, M. Gertler // Journal of Economic Literature. – 1999. – Vol. XXXVII. – P. 1661-1707

274. Tinbergen J. On the Theory of Economic Policy [Text] / J. Tinbergen. – Amsterdam: North Holland, 1952. – 71 p.

275. Tu Hong. Foreign Exchange Control in China [Text] / Tu Hong. – the Hague: Kluwer Law International, 2004. – 384 p.

276. Why currency volatility has got worse [Электронный ресурс]: The Economist (an electronic edition). – Режим доступа: <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/02/economist-explains-2>

277. Williams J. H. The post-war monetary plans [Text] / J. H. Williams // American Economic Review, Supplement, Papers and Proceedings. – 1944. – № 34. – P. 372-384